

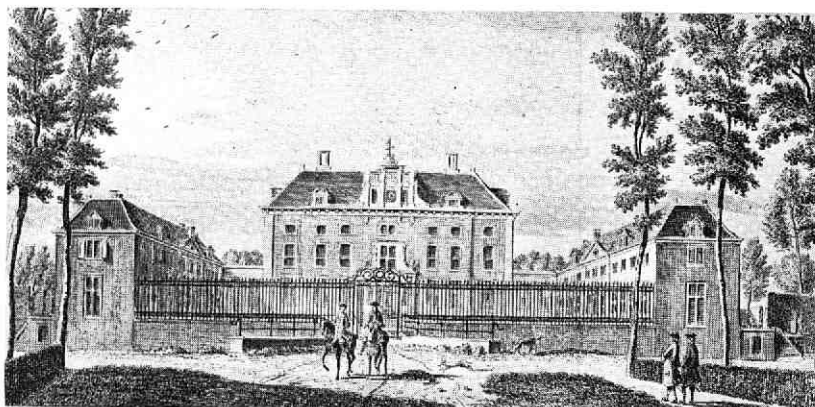

Bulletin van de Van de Poll-Stichting voor Zeister geschiedenis 1971 Augustus

<https://hdl.handle.net/1874/9637>

1971

1-3

Van de Poll-
Stichting
Zeist

Bulletin

van de Van de Poll-Stichting.

(Stichting ter bevordering en verbreiding van de kennis omtrent de geschiedenis van Zeist).

Jaargang 1, augustus 1971, nummer 3.

Redactieadres:

Het Slot, Zinzendorflaan 1, Zeist.

Dagelijks bestuur der stichting:

Mr. dr. A. A. H. Stolk, Driebergseweg 1, Zeist,
voorzitter.

Prof. dr. J. Ph. de Monté verLoren, Krullelaan
28, Zeist, vice-voorzitter.

Mr. dr. H. Emmer, Graaf Janlaan 83, Zeist,
secretaris.

Mr. H. L. L. van Hoogenhuyze, Platolaan 24,
Zeist, penningmeester.

L. Visser, Lommerlust 17, Zeist, wnd.
secretaris-penningmeester.

Archief. (Het Slot, Zinzendorflaan 1, Zeist).

Het archief der stichting is geopend op dinsdag,
woensdag en vrijdag van 10 - 12 uur v. m. en
van 2 - 4 uur n. m.

Archivaris: W. Grapendaal, Jan van Arkel-
straat 13, Vianen, tel. 03473-1811.

Conservator: Dr. K. W. Galis, Boslaan 7, Zeist,
tel. 03404-15565.

L. S.

Met dankbaarheid wil de redacteur gewag maken van enkele, door hem ontvangen, bijdragen voor het Bulletin. Op- en aanmerkingen, aanvullingen op reeds verschenen artikelen, copie in het algemeen, zijn en blijven welkom. Mogelijk - nu de vakanties merendeels achter de rug zijn - voelt u er voor om pen of ballpoint eens ter hand te nemen en iets over oud-Zeist te schrijven.

Lezing en excursie.

Evenals in het vorige Bulletin vangen wij aan met een beknopte mededeling over de lezing op 4 juni en de daarbij aansluitende excursie op 5 juni j. l., de kastelen aan en bij de Kromme Rijn en Langbroeker wetering betreffende. De goed bezochte lezing (of liever dia-avond, aangezien de dia's - in grote getale vertoond - de overhand hadden op het gesprokene) werd verzorgd door ons medelid de heer F. A. Groen; met aanvullingen door mr. H. L. L. van Hoogenhuyze, die tevens uit privé-bezit vele foto's, ansichten, e. d. ter bezichtiging had tentoongesteld. Van talrijke verdwenen en aanwezige kastelen in voornoemde streek zagen de bezoekers beelden van vroeger en nu; een uitstekende voorbereiding op hetgeen het eigen oog de volgende dag zou aanschouwen. Die dag, zaterdag 5 juni dus, gingen ca. 70 belangstellenden er bij mooi voorjaarsweer in twee autobussen op uit. Het is ondoenlijk om deze tocht uitvoerig te beschrijven; volstaan moge worden met een kort resumé. Via de Odijkerweg en Odijk werd eerst naar kasteel Beverweerd gereden en daaromheen gaande de Wetering opgezocht. Sterkenburg (met zijn ronde middeleeuwse donjon) werd gepasseerd, waarna, tussen weilanden en boomgaarden door, naar de Rijn en met name kasteel Hardenbroek te Werkhoven werd getoerd. Door de voortuin van Hardenbroek kon worden rondgewandeld en het slot nader worden

bekeken, al dwong de tijd weer spoedig om verder te gaan - via Cothen (met een blik op Rijnestein) - naar Wijk bij Duurstede. Daar werd langer gepauzeerd, een deel van het stadje doorkruist en in het kasteelpark bij Bourgondische toren en donjonruïne genoten van het groen en van een drank (aangeboden door onze Stichting). En verder ging het weer over de Rijndijk naar Amerongen; onderweg een oog werpend op de woontoren Natewisch en oosterlijk daarvan op het terrein, waar oudtijds slot Bergestein stond. Met Anna Bijns konden we zeggen: Het veldeken groene nu t' ons-waert lacht, Daer menigerhande vruchten in groeien.....

Maar ook, vooral als we naar de rivier zagen:wolken steigren blindlings hemelwaarts einders uit en storten einders binnen.

Het nu onbewoonde kasteel Amerongen zagen wij door het smeedijzeren hek; waarna langs de grote weg de rit richting Leersum ging (intussen de verwoesting van het prachtige kasteel Zuilestein betreurend). Zuidwaarts afslaande reden we door bosrijke dreven langs Zuilenburg, Broekhuizen, Spijk om tenslotte weer de Wetering te bereiken en vervolgens, van Langbroek uit, te voet het vrijwel gerestaureerde complex Lunenburg te gaan bewonderen. De bussen brachten ons toen naar Walenburg - schuin tegenover kasteel Sandenburg gelegen - waar, terwijl de fototoestellen met ijver werden gehanteerd, het fraai herstelde bouwwerk in mooie entourage werd bekeken en de voormalige slotgrachten werden omgewandeld. Evenwel; fugit hora en dus werd de terugreis, langs de Wetering, aanvaard, waarbij in een flits Leeuwenburgh, Hinderstein en Molestein nog werden gezien. Om ruim 18 uur kon op het eindpunt Het Rond - waar ook de tocht was aangevangen - worden uitgestapt; de excursie-commissie van de Van de Poll-Stichting had - vonden de deelnemers - een prachtige en boeiende excursie georganiseerd, waarover zeker nog lang zou worden nagepraat en -gedacht.

Familienamen.

In 1967 verscheen te Assen als deel IV in de serie "Nederlands Repertorium van Familienamen" het deel, gewijd aan de provincie Utrecht (andere delen betreffen Friesland, Groningen, Amsterdam, enz.). In dit lijvige boekwerk staan interessante zaken, ook voor ons Zeistenaren; e. e. a. moge hieronder volgen. Het is opvallend, dat een aantal personen met dezelfde naam in grote getale alhier woonachtig is; volgens de Repertorium-samenstellers zou dit er op wijzen, dat zulke families reeds zeer lang in Zeist ingezetenen moeten zijn. Dit behoeft m. i. niet per se zo te zijn; een snel-groeiende familie bijv. welke zich ca. 1900 hier vestigde kan in voornoemde groep vallen, terwijl omgekeerd een familie die al eeuwen hier woonachtig is (o. a. Enk(e)laar, (Van) Smo(o)renburg, Verdonk) thans - door vertrek naar elders en/of uitsterven - nog maar weinig leden telt. Eerst het lijstje met "grote" families. N. B.: de gegevens zijn ontleend aan de volkstelling van 1947!!

- Naam Aalten 96 x in prov. Utrecht, waarvan
55 x in Zeist.
- " Bleyerveld 92 x in prov. Utrecht, waarvan
53 x in Zeist.
- " Van Denderen 153 x in prov. Utrecht, waar-
van 117 x in Zeist.
- " Van den Dolder 96 x in prov. Utrecht, waar-
van 52 x in Zeist.
- " v. Doleweerd 50 x in prov. Utrecht, waarvan
27 x in Zeist.
- " Donath 52 x in prov. Utrecht, waarvan
34 x in Zeist.
- " Doornkamp 107 x in prov. Utrecht, waarvan
67 x in Zeist.
- " Gadella 60 x in prov. Utrecht, waarvan
33 x in Zeist.
- " Greeven 88 x in prov. Utrecht, waarvan
55 x in Zeist.
- " Van Grondelle 90 x in prov. Utrecht, waar-
van 57 x in Zeist.

- Naam Ten Haaft 56 x in prov. Utrecht, waarvan
45 x in Zeist.
- " Van 't Hoenderdaal 70 x in prov. Utrecht,
waarvan 36 x in Zeist.
- " Mens 54 x in prov. Utrecht, waarvan
42 x in Zeist.
- " Overhorst 60 x in prov. Utrecht, waarvan
31 x in Zeist.
- " Ruysseenaars 116 x in prov. Utrecht, waar-
van 87 x in Zeist.
- " Van Tellingen 209 x in prov. Utrecht,
waarvan 108 x in Zeist.
- " Van Veldhuyzen 105 x in prov. Utrecht,
waarvan 89 x in Zeist.

Tot besluit volgt een aantal namen van Zeistena-
ren (met tussen haakjes het oudste jaar van
vermelding), te vinden in de "Bronnen voor de
geschiedenis van Zeist", dl. I en II. Of de
huidige naamgenoten alhier van hen afstammen,
zal nader onderzoek moeten aantonen. Mogelijk
kan t. z. t. dit boeiende onderwerp nog eens na-
der worden behandeld. Inmiddels houdt schrijver
dezes zich voor inzage van oude familie-papieren
e. d. aanbevolen.

(van) Amerongen (1529), Bloc(k) (1336), (van)
Brakel (1328), Cremer (1685), Cruyff (1529),
Couwenhoven, Kouwenhoven (1597), (van) Dam
(1426), van Dort (1427), van Da(a)tselaar (1685),
van Dompelaar (1600), van Doorn (1685), van
Dorresteyn (1685), van Ee (1529), van Garderen
(1685), Loef (1398), van Oosten (1685), van
Oort (1559), Overeem (1685), van Rijn, Rhijn
(1576), van Rijnsouwer (1685), Spaen (1426),
Sas (1427), Stael (1685), van Soest (1685),
Spruyt (1600), van Schay(c)k (1534), (van)
Smo(o)renburg (1745), Voskuyl (1409), van Vul-
pen (1685), de Wilde (1403), Wingelaar (1677),
Wolfswinkel (1745), van Wijck (1389), van Zijll
(1597), (van) Achterberg(h), enz.

Dr. K. W. Galis.

Het "lezen" van oude prentbriefkaarten.

Met deze titel bedoel ik niet: ongepaste nieuwsgierigheid. Het is natuurlijk waar, dat oude ansichten dikwijls zijn beschreven door mensen, die reeds lang zijn gestorven. Als men dan die ansichten leest, kan er weinig sprake zijn van persoonlijke nieuwsgierigheid en zou men eerder als motief cultuurhistorische belangstelling kunnen aanvoeren. - Ik bedoel echter met "lezen" van prentbriefkaarten eigenlijk iets anders, n. l. niet het lezen van de tekst aan voor- en achterzijde, maar het begrijpen van de ansicht als geheel. - Wanneer ik probeer u wat begrip voor oude prentbriefkaarten bij te brengen, richt ik mij niet zozeer tot de echte en ervaren verzamelaars, want die weten er waarschijnlijk minstens zoveel van af als ik. Dit stukje is dan ook vooral bestemd voor de belangstellende leek.

Zoals u wellicht bekend is, deed de postzegel zijn intrede in Nederland anno 1852. Het behoeft ons niet te verbazen, dat ook hier Thorbecke weer achter zat. Aanvankelijk werden alleen brieven verzonden, geen briefkaarten. Aan het denkbeeld briefkaarten in gebruik te stellen, zijn twee namen verbonden: die van Stephan en Dr. Hermann. De een hanteerde het argument van het gemak, de ander wees op de kostenbesparing. Dit laatste gaf de doorslag en in 1869 ging het keizerlijke Oostenrijk het eerst over tot invoering van de briefkaart.

Dit voorbeeld werd natuurlijk door de andere landen spoedig gevolgd en in Nederland kwam de briefkaart begin 1871 in gebruik.

De ansicht is van aanmerkelijk later datum. De eerste officiële Nederlandse prentbriefkaarten verschenen in 1892. Er is reden om aan te nemen, dat ook voor andere landen dit jaartal aangehouden moet worden. Wel heeft die officiële ansicht voorlopers gehad, maar dat waren reclamekaarten, visitekaarten, gelegenheidskaarten e. d. Wie hier-

over meer wil weten, raadplege de interessante artikelen, die de heer A. Tjeenk Willink de laatste jaren heeft geschreven in het tijdschrift "De Verzamelaar", waaraan ik enkele der bovengenoemde gegevens ontleende.

Op die alleroudste kaarten vindt men aan de geïllustreerde voorkant bijna steeds veel witte ruimte. Immers, die voorzijde diende mede om beschreven te worden. De achterkant was uitsluitend voor de adressering bestemd. Schreef men alleen zijn naam op de voorkant, dan kon men met een ééncent-postzegel frankeren. Als men echter korte mededelingen deed, zoals "het is hier heerlijk", "hartelijke groeten", "het weer is zeer mooi", "u ziet, dat ik u niet vergeten ben", "waar blijft uw antwoord?", "wij amuseren ons best", "stuur nog wat geld" of "wees niet boos, dat ik een dag later thuis kom", dan moest men frankeren met $2\frac{1}{2}$ cent. Maar voor dat tarief kon men ook een zeer lang epistel op de beeldzijde neerpennen.

Op de achterkant van de ansicht bevindt zich nog geen verticale streep in het midden, maar ziet men alleen een paar horizontale lijnen voor de adressering. Op de meeste kaarten staan aan de bovenkant de woorden: Briefkaart, Algemeene Postvereniging, Zijde voor het adres bestemd (met een herhaling in het Frans). Wat de beeldzijde betreft, zijn er verschillende mogelijkheden. Er is maar een plaatje aan de linkerkant en men kan de rechterzijde beschrijven, of omgekeerd. Ook kunnen er twee of meer plaatjes zijn, soms kunstig gerangschikt en omgeven met krullerige, guirlandeachtige lijstjes. Wat later verschijnen afbeeldingen over de gehele breedte van de kaart, maar dan toch met een witte strook daaronder voor de mededelingen. Langzamerhand wordt het wit steeds spaarzamer om tenslotte met ingang van het jaar 1906, geheel te verdwijnen.

Want in 1906 krijgt de prentbriefkaart aan de achterzijde twee ruimten, gescheiden door een verticale streep; aanvankelijk wat meer naar links en later ongeveer in het midden. Daarmee is dan de ansicht geboren, zoals wij die nu nog kennen en waarvan de beeldzijde niet meer voor mededelingen bestemd is. De "algemeene post-vereeniging" weet zich op de schrijfzijde nog te handhaven, maar slechts voor korte tijd. En zo hebben wij thans een zeer belangrijke kwestie voor het begrijpen van de ansicht behandeld, nl. de vraag of deze stamt uit de periode vóór 1906 dan wel van later datum is.

Verder moet men natuurlijk de postzegel en het stempel bestuderen. Toch kan men daar niet al te zeer op af gaan. De ansicht wordt soms vele jaren na haar uitgave verzonden. Ik heb eens een prentbriefkaart gezien van omstreeks 1909, welke tijdens de bezetting is verstuurd. Zoiets is natuurlijk uitzondering. Men kan, dacht ik, aannemen, dat de meeste ansichten zijn en worden verzonden binnen een periode van vier à vijf jaar na de uitgave.

Een volgende indicatie is de geografische toestand die uit de prentbriefkaart naar voren komt, b. v. een verdwenen gebouw, een andere torenspits, een niet meer bestaande rij bomen, de onderlinge afstand van huizen, e. d. Men moet ook letten op de klederdracht. De grote ronde dameshoeden en lange rokken spreken een duidelijke taal. Eerst omstreeks 1918 worden de rokken aanmerkelijk korter om dat - weliswaar zeer genuanceerd - tot op de huidige dag te blijven.

Dan is er de houding van de mensen. Ik zou dat de psychologische factor willen noemen. Op de zeer oude prentbriefkaarten poseert men nog voor de fotograaf, want die is dan nog een evenement. De kinderen staan dikwijls wijdbeens en trekken rare gezichten; de ouderen

staan er meer onbewogen en soms zelfs ietwat verwezen bij.

Een ander herkenningmiddel vormen de bovengrondse leidingen voor de elektrische tram. In 1909 verdween de Zeister paardentram, die weliswaar op rails liep, maar verder alleen zelf boven de grond uitstak. Zijn opvolger verried zich echter overal door de ijzeren consoles, bestemd voor de elektrische leidingen (zie afb. 4). - Soms vullen herkenningmiddelen elkaar op gelukkige wijze aan. Zou men uit de klederdracht niet kunnen opmaken of een ansicht uit 1903 dan wel 1913 stamt, dan kan men dit uit de bovenbedoelde consoles opmaken. Ik heb op deze wijze al heel wat oorspronkelijk foutieve conclusies kunnen corrigeren.

Men kan ook het oog richten op de voertuigen. De oudste ansichten vertonen veel paarden, wagens, handkarren en rijtuigen. Men ziet nog zelden fietsen. Later verandert dit, maar de auto is op de oude kaarten nog taboe. Voor latere prentbriefkaarten zijn echter type en frequentie der auto's waardevolle indicaties.

Ook de uniformen van politie, postbestellers e. d. kunnen hulp bieden bij het begrijpen van een kaart.

Tenslotte noem ik nog een zeer belangrijke aanwijzing: de straatlantaarn. Tegenwoordig hebben wij van die lange dunne lichtmasten, alom tegenwoordig, uitermate efficiënt en onpersoonlijk, maar zonder warmte, zonder romantiek, één van die vele efficiënte dingen, die het moderne leven zo comfortabel en ongezellig maken.

Wat de lantaarns op oude ansichten betreft, heb ik hier twee types getekend (afb 1 en 2).

Afbeelding 1 geeft het type A, voorkomende op de oude ansichten. Op de tweede afbeelding ziet men het nieuwe type B, dat in de jaren na 1910 verschijnt, terwijl de oudere lantaarns zich

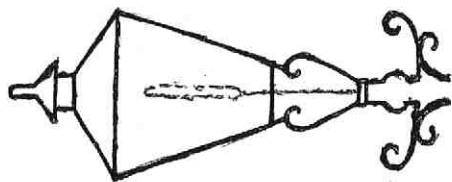
wellicht daarnaast nog enige tijd handhaven. Het spreekt vanzelf, dat beide types gevarieerd voorkomen. Ik heb maar een gemiddelde getekend en geen acht geslagen op afwijkende vormen, zoals ronde, zeskantige of sierlantaarns. Reeds omstreeks 1850 werd het gas voor straatverlichting algemeen. Type A is dan ook gaslantaarn; tijdens type B doet echter de electriciteit haar intrede.

Ik heb nog een derde afbeelding gemaakt van een ouder soort lantaarn, dat ik type C zou willen noemen en dat uit omstreeks 1875 dateert. Het voornaamste verschil met A is het wat spitsere en hogere bovengedeelte.

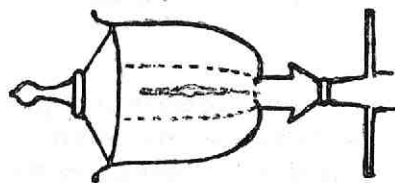
Mijn waarnemingen zijn hoofdzakelijk aan ansichten uit Zeist getoetst. Dit geldt niet alleen voor de lantaarns, maar ook voor dit artikel in zijn geheel. Toch bevestigen kaarten uit andere plaatsen deze waarnemen. Op prenten uit de achttiende eeuw ziet men ook veel lantaarns, die sterke overeenkomst vertonen met de types A en C, dus de oudere soorten.

Dikwijls staan zij op vierkante palen, waarschijnlijk van hout, die weer rusten op bredere voetstukken.

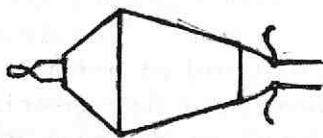
Ik wil dit artikel eindigen met een algemene opmerking. Alle hier genoemde herkenningsmiddelen kunnen in twijfelgevallen dienst doen en de veronderstelde mogelijkheden in aantal reduceren, zodat tenslotte meer of minder nauwkeurige conclusies kunnen worden getrokken. Ik hoop met de voorafgaande regelen uw aandacht te hebben bezig gehouden en uw belangstelling voor oude prentbriefkaarten te hebben gewekt. Tenslotte past deze belangstelling heel goed in het kader van de "petite histoire", een facet der geschiedenis, dat ietsgemoedelijks heeft en daarom misschien in deze jachtige tijden zo in opkomst is.

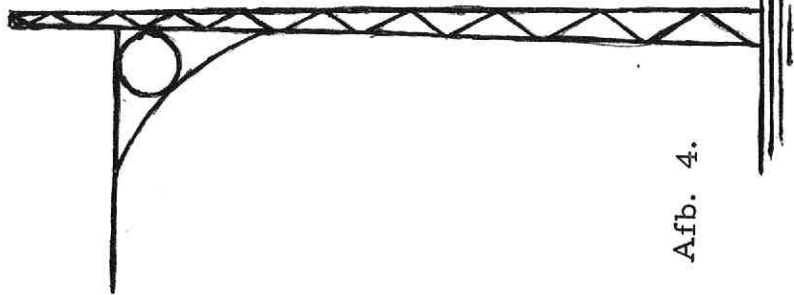
Afb. 1.
type A
+ 1900

Afb. 2.
type B
+ 1920

Afb. 3.
type C
+ 1875

Afb. 4.

Lantaarnmodellern.

Zeister molens (vervolg).

2. Alvorens de historie na te gaan van de beide molens welke Zeist nog rijk is - zij het in trieste gedaante - wil ik eerst de aandacht vestigen op de reeds vermelde olie-molen. Geen windmolen, maar een ros-molen, waarvan de maalstenen door een paard, in een kring lopend, in beweging werden gebracht. Deze molen stond aan de Eng, nabij de Grote Koppel, een lijmfabriek en een leerlooierij, d. w. z. dicht bij de Zeister Grift. In 1825 luidt de omschrijving aldus (12): "een ros oly-molen, gemerkt no. 179, met deszelfs voor- en naslag, kantsteen, stampers en verder toe- en aanbehoren, molenaarswoning, zaadzolders, drie olybakken, koekenhok, stalling en bergschuur, mitsgaders een stuk warmoesiers- en boomgaardland, alles staande en gelegen onder de Gemeente Zeyst, strekkende van het weiland van den Heer van de Poll tot aan de sloot van de Lijmmakerij. , belend ten oosten de sloot van het weiland bij dezelve Lijmmakerij en ten westen het land van den Heer van de Poll. ". Het bouwjaar van de molen is mij niet bekend; in een koopacte van 1773, de lijmfabriek betreffende, is nog geen sprake van de molen en ook in een acte van 1778, waarbij grond wordt verkocht naast de lijmfabriek-perceel - aan B. C. van Calker - is geen molen vermeld. Evenmin in een verkoopacte van 2 maart 1791, meldend dat Barent Christiaan van Calker het huis "De Klomp" bij de Koppelsluis koopt van mevr. Maria Sophia Schellinger. In 1800 was die er dus wel; en in een transportacte van 16 november 1802 wordt hij ook genoemd, nabij de Goorsteeg. Bij de vaststelling van het testament van Johannes van Laer in 1817 wordt molen en inventaris uitvoerig beschreven. Er blijkt uit, dat er op allerlei personen vorderingen bestonden wegens geleverde olie en koeken, tot een totaal bedrag van f. 5309. 7. 8. De raapkoeken kostten toen f. 7, -- per 100 stuks en voor een last oliezaad werd f. 450, -- betaald.

Wat er - afgezien van de voorraden olie e. d. - bij zo'n bedrijf kwam kijken is niet mis. In genoemd testament valt o. a. het volgende te lezen: "Vijftig olytonnen, twee ijzere pannen, vier koperen olybakken, twee houten olymaten, twee honderd zoo slag- als losbeitels, twee turfmanden, een half schepel, een half mud, en een schepel, eenig touwwerk, twee handbezems, twee zaadschoppen, eenige stukken gewigt, zeven blikke lampen, twee ijzere doofpotten, vier koperen zaadmaten, een ijzere koevoet, twee tangen, een pook, drie ijzere hamers, drie houten dito, een paar krabbers, een zaad zeef, schop, griep, ladder en verder eenige rommeling, te zamen op een honderdvijftig guldens.

"Circa zestien duizend turven, op tachtig guldens.

"Vijf werkpaarden, op zeshonderd guldens.

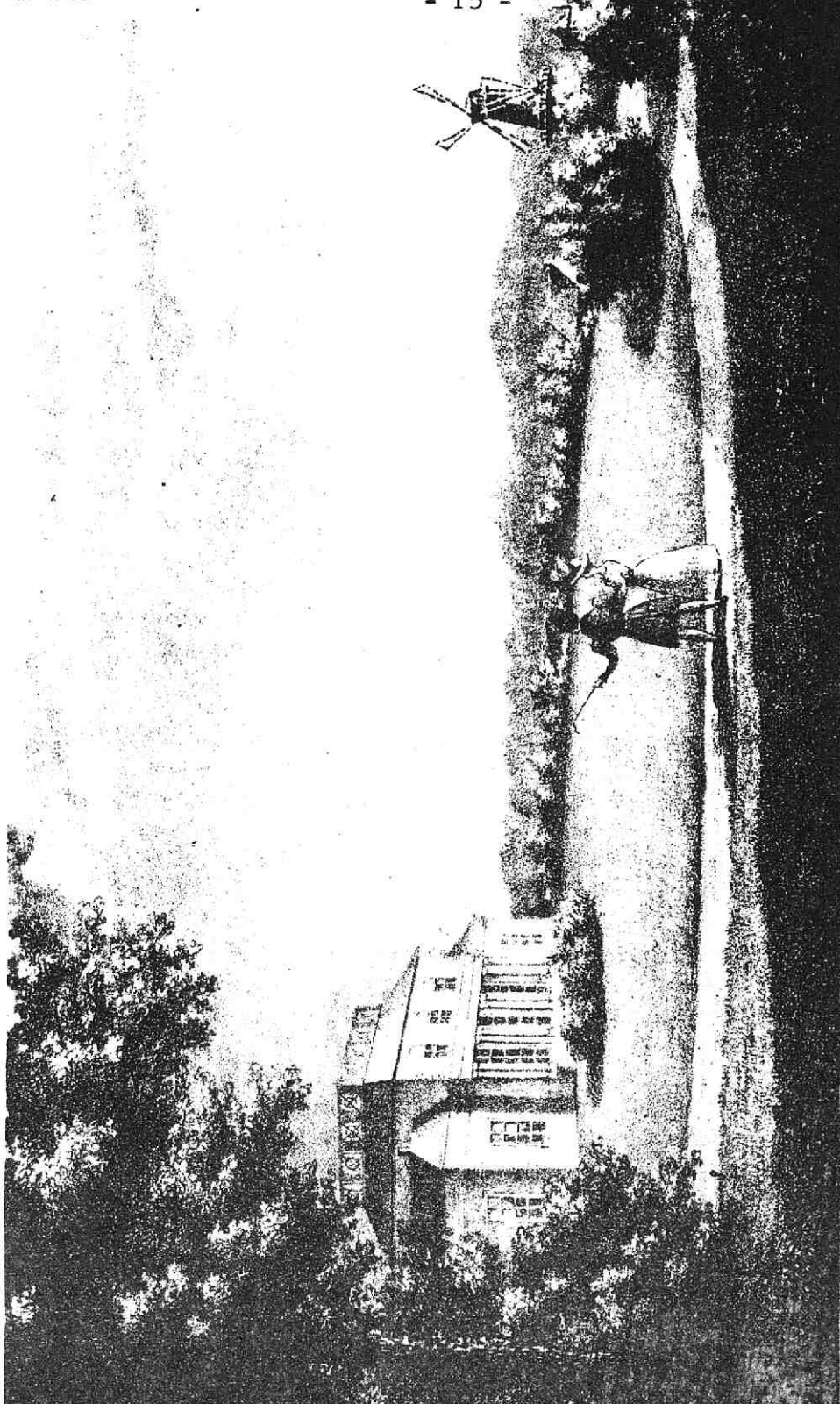
"Vijf zeelten, tuigen, hoofdstellen, een haverkist, snijbank, twee hooivorken, schop en eenige stalbezems, op vijf guldens.

"Circa zes duizend ponden hooi, op elf guldens de duizend ponden, makende zes en zestig guldens.

"Circa drie mudden haver, op vijf guldens het mud, makende vijftien guldens."

Deze - en andere - prijzen werden vastgesteld "onder raadgeving van Hermanus Wuerman, olyslager, woonende te Zeyst". In het testament van 1825 staat een post, vermeldende, dat in die tijd Salomo Zierikzee in de molen een kamer in gebruik had en daarvoor nog 80 weken huur, nl. f. 40, --, moest betalen. De toenmalige molenaar of diens knecht? De olymolen, met inventaris, werd in dat jaar verkocht voor f. 2825, -- aan Everhard Cornelis Schröder.-

Wanneer verdween deze rosmolen? In een koopacte van 1828 treedt als getuige op de voornoemde H. Wuerman, "koopman in leer"; hij is dus geen olieslager meer. Omdat toen de molen al was afgebroken? Enkele jaren later hebben wij zekerheid, want in een acte van 27 maart 1836, handelend over de lijmfabriek is sprake van "den geslechten Oliemolen".

Afb. 4 Huize Sparrenheuvel met de korenmolen aan de Molenweg;
c. a. 1829 (naar Mourrot)

3. Weinigen zullen iets hebben afgeweten van het bestaan van voornoemde molen, evenmin - vermoed ik - als van de aanwezigheid van de molen tussen Voorheuvel en Emmastraat (Achterheuvel), op de "heuvel" dus, nl. de korenmolens "De Hoop", een acht-kante stellingmolen. Helaas is mij - momenteel - weinig van dit bouwsel bekend; later kunnen hopelijk aanvullingen volgen. Voor het eerst staat hij, in 1849, aangegeven op een kaart, welke werd vervaardigd door A. A. Nunnink (ook de Molenweg-molen bestond toen nog); terwijl in een krantenbericht van april 1851 molenaar Van Altena genoemd wordt, die zich dan beklagt over de nabij gelegen tolboom. Op de kaarten van Zeist van 1867 en 1875, uitgegeven door H. Suringar te Leeuwarden, is de molen ook te zien, ongeveer op de hoek van Voorheuvel en Jagerlaan, d. w. z. achter de huidige winkel van H. van der Kamp. Maar op een plattegrond van 1885 is "De Hoop" niet meer aangegeven. Er schijnt een tekening van deze molen te bestaan - en misschien zijn er ook wel prentbriefkaarten, waar de molen op is afgebeeld - maar helaas is mij niets daarvan onder ogen gekomen. Mogelijk kunnen lezers of lezeressen helpen. Interessant is de advertentie uit 1864 (zie afb. 5), vermelden dat op 26 juli van dat jaar "De Hoop" - "vermalende jaarlijk 5 à 6000 mudden"; dus 500 à 600.000 liter - met woning en omliggende grond werd verkocht. Wie toen eigenaar is geworden staat nergens meegedeeld.

4. De oudste van de huidige Zeister molen (stompen) is die aan de Koppeldijk (no. 11; sectie G, no. 1129). Hoewel de molen officieel geen naam heeft, wordt hij wel "De Klomp" of "t Klompje" genoemd, naar het voormalige buurtje met sluisje er dicht bij. Deze korenmolen verrees medio 1855 als ronde, bakstenen, stellingmolen met inwendig één, steenkoppel om te malen. Een bovenkruier, die van buiten op de wind kon worden gezet; met ijzeren wieken welke 23 meter

lang waren en die in de dertiger jaren werden gestroomlijnd volgens het systeem Van Bussel. De molenhoogte bedroeg oorspronkelijk 19 meter. Op 3 september 1877 vond er een ernstig ongeluk plaats; de Weekbode voor Zeist, ... bericht: "Een treurig ongeval heeft hier Maandag middag plaats gehad. Een oppassend werkman, Morrie uit Utrecht, was bezig te helpen bij het lichten van de nieuwe as voor den korenmolen op den Koppeldijk. Door een of ander toeval raakte de as, die een gewicht heeft van 8000 kilo, los en viel op den ongelukkige, die daardoor met den as op zijn lichaam in het water geraakte. Met de grootste inspanning heeft men met dommekrachten de as gelicht en den man met verbrijzeld hoofd er onder te voorschijn gehaald" - De eerste molenaar was Hendrik Schuurman, dezelfde van de Molenwegmolen, die op 18 maart 1887 overleed. In de reeds genoemde Weekbode staat geadverteerd, dat op 4 april 1888 op de molenwerf enige meubilaire goederen en een geit zullen worden verkocht, terwijl op 4 juli d. a. v. in het logement "De Zwaan" o. a. ten verkoop zouden komen 2 woningen aan de Koppeldijk (wijk C, no. 92), met recht van erfpacht tot 1 augustus 1889 à f. 55, -- 's jaars; grond 17 are. Nadien werd vermeld, dat in juni alles al ondershands was verkocht.

De nieuwe molenaar werd Hendrik Dirk Schuurman, zoon van de overleden H. Schuurman; tot 1896. In 1905 werd J. van Drie mulder, maar in 1950 kwam diens zoon H. van Drie ook in het bedrijf. In de loop van 1934/35 waren er besprekingen met de gemeente Zeist en de vereniging "De Hollandsche Molen" over herstel van de wieken, enz. Evenwel kon in die crisistijd geen financiële hulp worden geboden, waarop Van Drie in 1938 zelf de molen repareerde en de wieken stroomlijnde. Doch in 1947 was opnieuw herstel noodzakelijk (in 1946 waren de wieken al stil gezet en werd gemalen met twee electromotoren). De stelling moest worden vernieuwd, de muren bepleisterd, het spoorwiel gerepareerd, er moest worden geleverd, etc.; de kosten schatte

men op f. 6000, --. De molenaar wilde het liefst molen plus woning plus grond verkopen aan de gemeente voor f. 30.000, --. Jarenlang is er toen gecorrespondeerd en overlegd tussen allerlei instanties; aan molenonderhoud werd niets gedaan (behalve in 1952, toen door een plaatselijke aannemer de stelling en enige andere dingen werden hersteld voor ruim f. 5300, --) en het verval schreed voort, zodat er zelfs een gevaarlijke situatie voor de omwonenden ontstond, vooral bij storm. In 1956 - geld voor restauratie (toen op f. 12.500, -- getaxeerd) was er niet - werd door Gedeputeerde Staten van Utrecht op verzoek van de molenaar een sloopvergunning verleend, d. w. z. de wieken mochten worden afgenomen, doch moesten worden bewaard voor een eventueel later herstel. In 1957 bleek echter, dat de wieken voor f. 1500, -- waren verkocht; vermoedelijk zijn ze aangebracht in een molen te Waddinxveen. Zo eindigde de tragische ontluistering van deze Zeister molen (zie afb. 6) en van het omliggende landschap.

Circa 1965 verkocht Van Drie de molenromp aan de melkhandelaar C. M. van Bommel, die het gebouw als bergruimte gebruikte. De bouwvalige molenrest is op 16 april 1971 aangekocht door de gemeente Zeist; in verband met het bouwplan Nieuw-Griffensteyn zal "De Klomp" wel binnen afzienbare tijd worden afgebroken.

Wordt vervolgd.

Dr. K. W. Galis.

Mensen in Zeist, 1650-1700.

De notulen van de kerkeraad, die men met een beetje geluk wel eens aantreft in een doop- of trouwboek, leveren vaak boeiende lectuur, waaruit men iets gewaar kan worden over de plaatselijke "petite histoire" (m. n. de sociale geschiedenis). Het vroegste doop- en trouwboek van Zeist, dat bewaard wordt in het R. A. te Utrecht (1), over 1658-1681, begint met 31 dubbel beschreven folio's kerkeraadshandelingen, gevolgd door de Lijste der Ledemaeten in de Gemeente J. Cristi tot Zeijst, bevonden den 8 Sept. 1650. Ds. Arnoldus Vonck(ius), die klaarblijkelijk in dat jaar zijn werkzaamheden in Zeist begon (2), trof daar 50 lidmaten aan, onder wie 14 echt)paren. Johan van Wijck, schout, en Aertjen Huijberts, schoutinne, staan bovenaan. Dan volgen Cornelis Verheul en Cornelis Janssen, beide ouderling. Daar onder Cornelis Evertsen Buijs, diakon en Beatris Jans, zijn huijsvrouw. De andere diakon was Wouter Jansz. met Dirkje Wouters, zijn huijsvrouw.

Coster der Kercke was Dirck Melser, maar hem beviel het niet in Zeist, want hij is "vertrocken t'Utrecht". Misschien waren zijn superieuren ook niet tevreden over hem. Immers, in de vroegste kerkeraadshandelingen (14 dec. 1650) wordt Antonis Harmensz. van Vendele, schoolmeester, "gelastet om de Collecte voors. (tot subsidie van de nootsaekelijke reparatie haerer kercke, vooreerst tot vernieuwinge der vloer in deselve) in de voormiddachse predicatien te doen en deselve in een boekje aen te teekenen". - Deze schoolmeester, op zijn beurt, was ook niet tevreden; op 1 augustus 1658 behandelt de kerkeraad zijn verzoek om verhoging van zijn "kleijne tractement hem voor de diensten en bootschappen te doen. Item voor het weeckelijxse reijnigen der vloijer en der bancken etc.". De passage, dat "de kerckenraet haeren koster voors. toegestaen (heeft) de somme van 6 gulden ende 10 stuijvers, met vermaeninge aen hem om in behoerlijcke

neersticheijt ende trouwheijt te continueren "is in de kantlijn dubbel aangestreept. Gelooft u maar, dat zij hem eraan hebben herinnerd.

En Louwijs la Haje, de schout, (die zelf achter was met zijn rente aan de diaconie) was de eerste, die als o derling deze notulen ondertekende. Talrijk zijn in die vroegste lidmatenlijst (8/9 1650) de leden van de familie Van Reumst: Jan Hendriksz., Adriaen Adriaensz. en Adriaen Adriaensz. zijn zoon met diens vrouw Eva Hendriks. Hendrik Arissen van Reumst was vermoedelijk een broer. De uitgaven van de Van de Poll-stichting "Bronnen voor de Geschiedenis van Zeist" zijn voor deze periode nog niet verschenen, maar in deel II (1552-1600) komt de naam Van Reumpst, Ruemst of Roumst als "gebruikers" van grond van de heer van Odijk reeds voor.

In een dorp, dat vanouds bekend is als een "def-tig" dorp met veel adellijke families, wekt het bevreemding, dat er in de 17e eeuw onder de lidmaten van de geref. kerk slechts één adellijke familie voorkomt, het gezin van Jr. Balthasar Vosch en Haduwe de Reuvere, zijn vrouw, met zijn vader en (vermoedelijk) twee dochters, waarbij zich later (vermoedelijk) twee zoons voegden: vóór Pasen 1656 Jurriaen Vosch (later is bijgeschreven "Capiteyn") en op "Christdagh" 1667 Joncker Jan Vos Capiteyn (later werd bijgeschreven "overleeden"). De andere familieleden zijn "vertrocken met att."; alleen de meisjes Emmerentia en Anna komen nog voor op de nieuwe lidmatenlijst, die Ds. Antonius van Schaijck op 8 oktober 1674 aanlegde, maar ook zij hebben later Zeist de rug toegekeerd, evenals Jr. Jurriaan Vosch (3). Het gezin Vosch had het hier financieel niet altijd gemakkelijk; we lezen bijv. op 22/2 1658: "Item is noch goet gevonden bij den kerckenraet voors. de somme van een hondert guldens hooftsoms, berustende onder de E. Balthasar Vosch, volgens Obligatie daer over gepasseert den 19. July 1655, wederom van sijn E. uijt te vorderen, met de verlopen

Renten van dien om tot dienste der Armen ge-
mploijeert te worden. Op den 20. Maij 1658
heeft de kerckenraet goet gevonden. voor de
tweede Reijnse Joncker B. Vosch aen te maenen".
Op 28 augustus d. a. v. was de zaak nog niet aan-
gezuiverd. De kerckeraad zat er echt mee in en
bovendien was er een nieuwe zorg bijgekomen:
"Item uit te maenen Louwijs La Haije, schout
(4), een Rente over den Jaere 1657, te weten
vijf guldens. Van wegens Driebergen". Op 1
september 1659 hadden beiden nog steeds niet
betaald.

Wat moeten we van het volgende denken?
"Extract uijt de Acte der E. Classis van Amers-
foort, gehouden den 167. : Wordt den E.
Kerckenraets van Zeyst versocht goede en nauwe
opsichte te nemen op de Familië van D. Vonck
(5) om niet dan met voorsichtigheit die te admit-
teren tot het Heylich Avondmaal. Actum den 25e
Febr. 1675". - En toch was Ds. Arnoldus Vonck
(ius) zijn herderlijke arbeid met zoveel goede
bedoelingen begonnen. In een tijd waarin arm en
gebrekkig zijn een schande was, deed hij wat hij
kon. "Anno 1652, den 24sten Junij. De Kercken-
raedt tot Zeijst in de vreesedes Heeren vergae-
dert, heeft naer aanroepinge van Gods H. Naeme,
haer beraeden in de saeke van seeckere arme en
gebreekelijke dochter Maeijken Ellerts, in ma-
niere als volcht. Is ontboden ende gecompareert
Willemtje Timmers, verklaerende, dat sij niet
gesint en was Maeijken langer huijs-vestinge te
geven. Is mede ontboden Sijtgen Ellerts, Maeijkens
suster, ende haer aengeseijt, dat sij nevens de
andre vrienden (6) gehouden is haer suster voors.
naer vermogen te versorgen, ergens te bestellen,
ofte selver aen te nemen, waer toe de kercken-
raedt noch ijewes volgens haer christelijke dis-
cretie sal contribueren; andersints, dat men haer
ende d'and're vrienden de suster voors. sal
t'huis senden. Ik ook tot dien eijnde de Predikant
versocht, om een briefje aen de Vrienden tot
Maerssen te schrijven, ende haer jegens den 4.
Julij te ontbieden, om met haer te spreken".

Of de familie is komen opdagen weten we niet, maar "Anno 1656: Op heeden den 17. Aug. is Maeijcken Ellerts, arme en gebreckelijke Weesdochter tot Seijst, op nieu'weder aengenomen onder de opsichte ende den Voorsorge der diaconije; ende ten overstaen van de broederen der gemeenen Kerckenraets bestelt (-uitbesteed) ten huijse van Jacob Petersz., meulenaer, om van alles (uijtgesondert de kledingen) wat haer nodich is, versorgt ende onderhouden te werden. Jaerlijks voor de somme van vijf en veertich guldens, ingank genomen hebbende den 4. Jul. dezses lopenden Jaers; ende sal ook het halfjaer, daer inne sij mocht komen te overlijden, ten vollen betaelt werden".

Tegenover veel beslommeringen en zwaartillendheid beleefde de kerkeraad soms ook wel eens een aangename verrassing: "Den 17. Junij 1677 heeft Henderick Marcelissen (als rendant van de diaconie). oock een gouden ring in d'kist gevonden van de kinderen van Harmen Lammerden, tot Heykop, en heeft Johan Damhof (7), ouderling, 22 gulden daar op gegeven aen Jacob Willemsz. tot afkorting van 't kostgelt van Harmen Lammerdessen kind, welcken ring voor 22 gulden van de diakonij althans kan weer bekomen werden". De opvolger van Ds. Vonck was Ds. Antonius van Schaijck, in de handelingen voor het eerst optredende op 19 oktober 1674. In juni 1675 werd hij naar Jaarsveld beroepen. Zijn opvolger was Ds. Antonius van Blanckendael, prop. der H. Thedogie te Utrecht - een jonge man dus - die als predikant van Zeist negen jaar vrijgezel bleef, tot hij eindelijk een bruid uit het noorden haalde; "24. Julij (1684) Hebben hare 3 hūwelijcse voorstellingen sonder verhandering gehad D. A. v. Blanckendael, bedienaar des Goddel. Woorts tot Zeijst, en Bauduina Minnema, J. D. van Sneeck, ende sijn den 3. Augustus tot Goutum in Vriesland getrouwt". (8). Dit predikantenechtbaar heeft Zeist vermoedelijk kort na februari 1686 verlaten.

Van de grafelijke familie Van Nassau-Odijk, die 't Huis te Seyst bewoonden, merkt men weinig

in de bescheiden kerkelijke gemeenschap van Zeist. Van hun huishouding komt men er wel af en toe iemand in tegen.

"A^o 1680: Den 31. Maj is gedoopt het kindt van Johan Wijngelaar, Schout van Zeijst, d' vader, ende Katharina Wijngelaars d'moeder; tis genaamt Willem; wiert gepresenteert van juffr. Johanna Brejerus, ten overstaan van d'Heer Maximilaan Brejerus, die representeerde de plaats van sijn Excel. den Eedl. Heer, Mijn Heer Willemde Nassauw, Heer van Odijck, vrijheer van Zeyst, etc. "

"Den 4. Julij (1680) is gedoopt het kind van Arien van Overvelt, hovenier van d'Heer van Odijck, d'vader, en Jannitje Aelte d'moeder; ende genaamt Jacob". Idem op 29/4 1683: Aaltje.

"1691. Den 22en Februarij Catharina, Dochter van Daniel de Keijser en Mechtelt de Wit, tuijnman van d'Heer van Odijck".

"1694. Den 21en Januarij Gijsberta, dogter van Daniel de Keijser en Mechteld de Wit, casteleijn (9) en tuijnman van d'Heer van Odijck".

"1699. Den 7en Meij Lodewijk, Soon van Daniel de Keijser en Mechtelt de Wit, ten overstaan van d'Heer Esser, bekladende de plaats van d'Heer van Zeijst, Lodewijk van Nassouw. "

"1696. Den 8en Meert Elisabeth, dogter van Wilhelmus Heerma, Casteleijn, en Jacoba Kotet".

"1697. Den 25en Julij Amelia, dogter van Wilhelmus Heerman, Kasteleijn, en Jacoba Kotet. Het wierd ten doop gegeven door juffrou Esser, uijt naam van de derde dogter van sijn Excellentie den Heer van Odijk, genaamd Amelia van Nassouw".

"1699. Den 14en Meij Gosling en Lowijse, soon ende dogter, tweelingen, van Wilhelmus Heerma en Jacoba Kotet".

Anders dan alle anderen was dit manneke, dat samen met zijn beschermheer aan het doopvont kwam: "Den 2en Julij (1699). Na voorafgaande onderwijsing ende belijdenis; Willem Hendrik, Den Moor (10), oud 11 jaren, ten overstaan van

den Heer van Blikkenburg, ritm^r, derde soon van zijn Excell. den Heer van Odijk" (11). Zouden de nog bestaande families De Moor afstammen van dit (of een dergelijk) ontheemd manneke? Twee huwelijken, die in dezelfde week van 1691 in ons dorp werden gesloten, roepen een atmosfeer op, die zou passen in een opera van Mozart (12). "1691. Den 26en Meij, Sijn op 'thuijs van Zeijst op vertooning van hare huweliks proclamatiën in 's Gravenhage in den huweliksen staat bevesticht de adellike personen Heer Mauritius Ludovicus de Nassouw, heer van de Lek etc. en juffrouw Elisabeta Wilhelmina de Nassouw, juffrouw van Cortgene, oudste dochter van den hoochedelen Heer van Odijk, Vrijheer van Cortgene, Seijst, Driebergen, etc ". (11). -- "1691. Den 29en Meij, Sijn op vertooning van haar proclamatiën in 's Gravenhage in den huweliksen staat door mijn soon bevesticht Johan van Sickenburgh J. M. (kamerling van d'Heer van Zeijst) en Maria van Oosterhuyse J. D. (kamenier van de Vrou' van Odijck)".

Wie was de dorpspredikant, die de eer te beurt viel dit grafelijk huwelijk op het Slot te mogen inzegenen?..... en die het aan zijn zoon overliet om drie dagen later de zegen uit te spreken over de kamerdienaer en de kamenier? Van dit tijdvak zijn geen kerkeradsnotulen bewaard gebleven en ook in de doop- en trouwboeken heeft hij zichzelf niet met name genoemd. Uit het zeer fraaie, intellectuele, handschrift van deze boeken in deze periode - in samenhang met de hier volgende huwelijksinschrijvingen (12) - leiden wij af, dat die predikant Ds. Salomon Bor was: "Den 27 Aug. 1704, Sijn op vertooning van kerckel. attestatie der proclamatiën tot Ziericzee in den huweliksen staat bevestigd D. Winandus Cantzius, J. M., predicant tot Zieriksee en juffr. Cornelia van Borre, J. D., van Zieriksee". Het handschrift waarin dit is opgetekend, vangt aan in mei 1688 en eindigt in juli 1705. Daarna volgt in een geheel ander schrift: "Den 26 November 1705, sijn opgenoomen in Ondertrouw De Heer

Ottho Arnoldi, weduwnaar van Helena Jongbroer, wonende tot Rotterdam en Mejuff. Sophia Bor, jonge dogter tot Zeijst, dogter van De overleedene Heer Salomon Bor, predikant eertijds aldaar".

Het zij zo. Wij hopen, dat zij allemaal gelukkig zijn geworden in hun partnerkeuze, de graaf en de gravin, hun dienstknechten en dienstmaagden, de dochters van de predikant en al die heel eenvoudige mensen uit de vroegst geboekstaafde tijd van Zeist.

Ariette Schippers.

Noten:

- (1) R. A. Utrecht, Zeist D. T. B., dl. 621a.
- (2) Idem; "Den 1 Martii (1659-gedoopt) een kint van D. Vonck ende is genaemt Steven".
"Den 15 febr. (1663-gedoopt) het kint D. Vonckij en sijnen huijsvrouws Lydia van der Helm, ende is genaemt Stefanie".
- (3) In het Ned. Adelsboek, jrg. 1918, vindt men een beknopte stamreeks van de in 1826 als adellijk geslacht uitgestorven familie Vosch van Avesaet. Onze Zeister Balthasar père et fils, de greules Emmerentia en Anna, de jonkers Jurriaen en Jan staan er niet in. Wel merkwaardigerwijs een Hermanus Franciscus Vosch van Avesaeth (geb. Amersfoort en ged. R. K. op 11 april 1685, overl. Drunen R. K. op 17 febr. 1767), die in eerste echt te Varik R. K. op 30 november 1717 trouwde met Joanna Petronella de Rover (overl. vóór 9 december 1724).
- (4) Hij was getrouwd met Claesje van Damast. "14/10 1658 werd gedoopt een kint van Louwjs La Haje, schout, en is genoemt Martinus". Zijn vrouw, vermoedelijk zijn weduwe, wordt in de lidmatenlijst van 18 oktober 1674 vermeld als Claasje La Haye, de oude Schoutin.
- (5) In de lidmatenlijst van 1674 komt het gezin van Ds. Vonck niet meer voor, maar wie kunnen dit anders zijn? Andere lidmaten van

- deze naam zijn er evenmin. Ds. A. Vonck diende de "gemeijnte Jesu Christi tot Zeijst" gedurende 22 jaren (1650-1672).
- (6) "Vrienden" betekent ook: bloedverwanten, familieleden.
 - (7) Johan Damhof was schout van Zeist. "Den 26 April (1668) gedoopt een kint van Johan Damhoff ende Peternella, sijn huijsvrouwe ende is genaemt Wichardus Nicolaus". "Den 13 dec. (1670) 2 kinderen gedoopt van Johan Damhoff ende Peternella, sijn huijsvrouwe, ende genaemt Petronella Elisabeth en Johanna Geertruijdt". "Den 16en feb. 1674 is het kint van Jan Damhof ende Petronella vande Grootwijck, genaemt Wigmoet, tot Bunnik gedoopt van Ds. Coesfelt". "1677, Den 22 April sijn in den houwelijcken staat bevestichd tot Zijst Johan Damhof, weduwnaar van Petronella van Grootwijck, met Claesje van Damast, wedue van Loues La Haij". (R. A. Utrecht, Zeist, D. T. B., dl. 621a; zie ook noot 4).
 - (8) "Den 13. July (1685) is gedoopt het kind van Do. Antonius van Blanckendael, predikant tot Zeyst, de vader, en Bauduina Minnema de moeder, N. B. tot Sneeck, ende is genaemt Albertina" (R. A. Utrecht, Zeist, D. T. B., dl. 623b en 621b).
 - (9) Woordenboek der Ned. Taal: kastelein, o.m. de bewaarder en opzichter van een adellijk of vorstelijk lustslot.
 - (10) Idem; een moor was eigenlijk een bewoner van Mauretanië, doch ruimer genomen een bewoner van het noorden van Afrika, of ook: een donkerkleurige. In latere taal: zwarte, neger; oudtijds zeer gewoon (vgl. Brederoo's "Moortje").
 - (11) Willem Hadriaan, des H. R. Rijksgraaf van Nassau, Heer van Zeist, Driebergen, Blickenburg, Odijsck en Cortgene (1632-21/9 1705), bouwde alhier het nieuwe Slot in plaats van de afgebroken Ridderhofstad. Huwelijksafkondiging te 's Gravenhage op

27/1 1664 met Elisabeth van der Nisse (1639-1700). Kregen 10 kinderen, waarvan no. 4

Elisabeth Wilhelmina, gravin van Nassau, vrouwe van Odijck (gehuwd met Maurits Lodewijk, graaf van Nassau La Lécq, Heer van de Lecq en Beverweerd, Lt-Generaal) en no. 9 Willem Hendrik, graaf van Nassau, majoor der cavalerie (ontleend aan Jhr. mr. E. B. F. F. Wittert van Hoogland: "Bijdragen tot de Geschiedenis der Utrechtsche Ridderhofsteden en Heerlijkheden", 's Gravenhage. 1909; dl. II, pag. 464 en 465).

(12) R. A. Utrecht, Zeist, D. T. B., dl. 623b.

WEGENS VERTREK NAAR ELDERS.

De Notarissen Mr. H. C. VAN DIGGELEN te Zeijst en W. COLLARD te Baarn, zullen op Dingsdag den 26 Julij 1864, des namiddags ten één ure, in het Logement »de Zwaan» te Zeijst, publiek in veiling brengen:

N°. 1. Den in volle werking zijnden, sterk gebouwden, achtkanten

Wind-Korenmolen,

GENAAMD

„DE HOOP,”

vermalende jaarlijks 5 à 6000 mudden, waarin ruime HUIZINGE, voorzien van negen zoo **Boven-** als **Benedenkamers**, en 2 **Keukens**, met **Schaar**, **Erf**, **Grond** en **Tuin**, te zamen groot 18 roeden, gunstig ter nering staande en gelegen te Zeijst, aan den Heuvel.

N°. 2. Eene **ARBEIDERSWONING**, met **Schaar**, **Erf** en **Tuin**, groot ongeveer 3 roeden, 70 ellen, naast het voorgaande perceel.

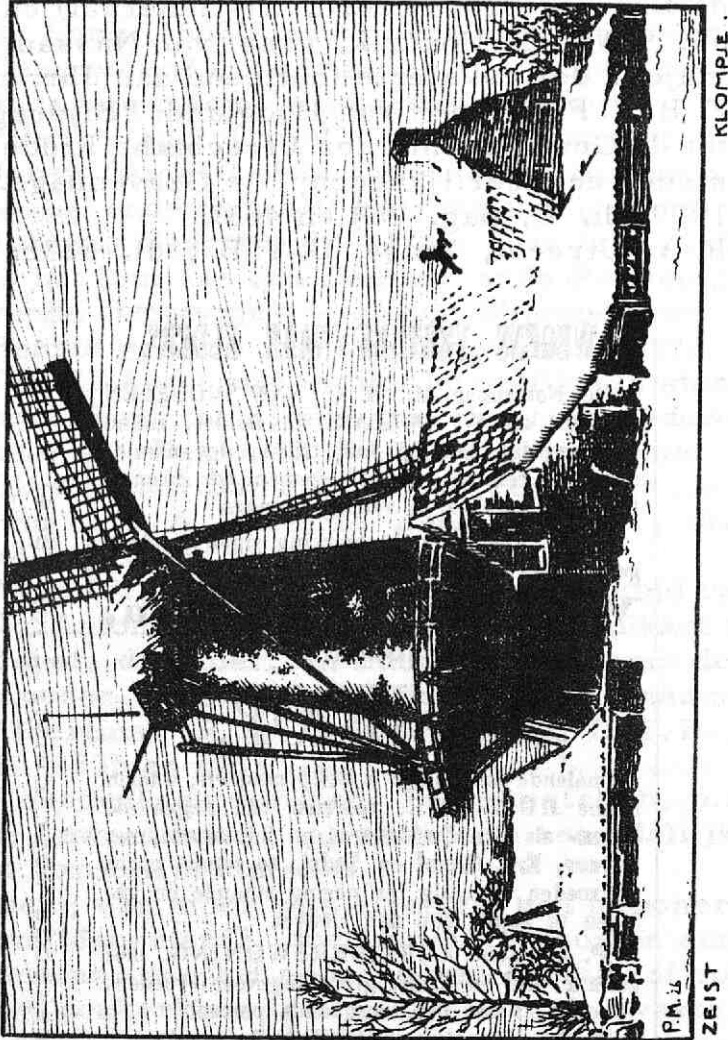
N°. 3. Een stuk **TUINGROND**, groot circa 5 roeden, 68 ellen, tot den aanbouw van **woningen** zeer gunstig gelegen aan den Achterheuvel, naast het perceel N°. 1.

Eerst ieder afzonderlijk en daarna in **Massa** te veilen.

Te aanvaarden 1° November 1864, en nader onderrigt ten Kantore van voornoemde Notarissen.

NB. De perceelen sijn inmiddels uit de hand te koop.

Afb. 5 (weekbode voor Zeist, 2 juli 1864)

Afb. 6. Korenmolen " 't Klompje" aan de Koppeldijk. (1926)